

การุณยฆาตในยุคนาซีเยอรมัน: บาดแผลที่ยังคงเจ็บปวด Euthanasia in the time of Nazi German: The pain that still hurts.

คัททียากร ศศิธรรามาศ¹
Catthiyakorn Sasitharamas

บทคัดย่อ

หากกล่าวถึงอาชญากรรมที่รัฐบาลนาซีเยอรมันก่อขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 คนส่วนใหญ่อาจนึกถึงการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ชาวยิว และคงมีคนจำนวนไม่มากนักที่จะคิดถึงอาชญากรรมที่พรรคนาซีได้กระทำต่อพี่น้องเชื้อชาติเดียวกันโดยใช้นโยบายการุณยฆาต ในเวลานั้นพรรคนาซีได้แบ่งประชากรในสังคมเยอรมันเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ประชากรกลุ่มที่ “มีค่า” และ “ไร้ค่า” ปัจจัยหลักในการแบ่งได้แก่ความสามารถในการทำงาน กล่าวคือ บุคคลที่มีสุขภาพดีและทำงานรับใช้ประเทศชาติได้อย่างเต็มที่เท่านั้นจึงจะถือว่าเป็นประชากรที่มีค่า

ส่วนประชากรที่ “ไร้ค่า” ได้แก่ประชากรที่ป่วยและไม่สามารถทำงานได้ พรรคนาซีจะกำจัดบุคคลเหล่านี้โดยใช้นโยบายการุณยฆาต ซึ่งพรรคพยายามใช้มาตรการหลายอย่างเพื่อที่จะสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายของตน แต่ก็ล้มเหลวในที่สุด ความโหดร้ายของนโยบายการุณยฆาตทำให้นโยบายนี้เป็นบาดแผลที่ฝังลึกในจิตใจของชาวเยอรมัน ทั้งมีผลต่อการถกเถียงเรื่องการุณยฆาตในปัจจุบันด้วย

คำสำคัญ: พรรคนาซี การุณยฆาต สังคมเยอรมัน

Abstract

If talking about the crimes committed by the Nazis in World War II, most of the people would think about the Holocaust of the Jews. Just only a few would think about the crime the Nazis committed to their own people by the mean of Euthanasia. In German society at that time, the people were divided into two groups, or into “worthy” and “unworthy” people. The main criterion the Nazis used to divide their people was the ability to work. That means, the one, who was healthy and could work for his homeland, was recognized as “worthy”.

¹อาจารย์ ดร. ประจําภาควิชาประวัติศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

The unworthy people, or the people who were ill or disable to work, were to be destroyed in an Euthanasia program, for which the Nazis had tried out various measures to legitimate it, but failed. But the cruelty of the crime committed at that time has made Euthanasia a fresh pain in the heart of many Germans and thus could influence the discussion of this topic nowadays.

Key Words: Nazi, Euthanasia, German society

บทนำ

พรรคแรงงานสังคมนิยมแห่งชาติเยอรมัน (National Socialist German Worker's Party) หรือพรรค นาซี ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1920 พรรคชูนโยบายชาตินิยมนิยมเชื้อชาติเยอรมันของตนอย่างรุนแรง และต่อต้านชาวยิวและลัทธิมาร์กซิสต์ พรรคนาซีเริ่มได้รับความนิยมในหมู่ชาวเยอรมันมากขึ้นเรื่อยๆ หลังจากการเกิดภาวะวิกฤติเศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกใน ค.ศ. 1929 (Great Depression) โดยสาเหตุสำคัญส่วนหนึ่งมาจากการที่นักธุรกิจชาวเยอรมันหวาดวิตกว่า ภาวะเศรษฐกิจที่ตกต่ำจะทำให้ชาวเยอรมันหันไปนิยมลัทธิคอมมิวนิสต์ พวกเขาจึงหันมาให้การสนับสนุนพรรคนาซี ซึ่งมีนโยบายต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์อยู่แล้ว ความนิยมที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ของพรรคนาซีสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในผลการเลือกตั้งตั้งแต่ ค.ศ. 1930 เป็นต้นไป ในการเลือกตั้งในช่วงปลาย ค.ศ. 1930 พรรคนาซีได้รับคะแนนเสียงคิดเป็นร้อยละ 18.33 และในการเลือกตั้งในช่วงต้น ค.ศ. 1932 พรรคนาซีได้รับคะแนนเสียงเพิ่มขึ้นมาก โดยพรรคได้รับคะแนนเสียงคิดเป็นร้อยละ 37.36 (www.gonschior.de) คะแนนเสียงที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ รวมถึงการสนับสนุนที่พรรคนาซีได้รับจากกลุ่มนักธุรกิจ ทำให้อดอล์ฟ ฮิตเลอร์ (Adolf Hitler) หัวหน้าพรรค ได้รับการแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 มกราคม ค.ศ. 1933 การก้าวขึ้นสู่อำนาจของฮิตเลอร์ในครั้งนี้ทำให้สภาพสังคมและการเมืองในเยอรมนีเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิง

พัฒนาการทางการเมืองและสังคมของเยอรมนีใน ค.ศ. 1933

หลังจากที่ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว ฮิตเลอร์ได้พยายามเปลี่ยนแปลงการเมืองและสังคมเยอรมันให้เป็นไปตามที่ตนต้องการ หรืออีกนัยหนึ่งคือตามอุดมการณ์ของพรรคนาซี โดยในขั้นแรก ฮิตเลอร์พยายามโน้มน้าวประธานาธิบดีพอล ฟอน ฮินเดนบวร์ก (Paul von Hindenburg) ซึ่งดำรงตำแหน่งมาตั้งแต่ปลายเดือนเมษายน ค.ศ. 1925 ให้ลงนามในกฎหมายฉุกเฉินเพื่อคุ้มครองพลเมืองเยอรมัน (Decree for the Protection of the German People)

และกฤษฎีกาฉุกเฉินเพื่อคุ้มครองพลเมืองและรัฐ (Decree for the Protection of People and State) ในช่วงต้นและปลายเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1933 ตามลำดับ โดยให้เหตุผลว่า บ้านเมืองกำลังวุ่นวายเนื่องมาจากการก่อวินาศกรรมของพรรคคอมมิวนิสต์ ประธานาธิบดีฟอน อินเดนบวร์ก ซึ่งหวาดกลัวว่าพรรคคอมมิวนิสต์จะก่อการปฏิวัติขึ้นในเยอรมนีเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว จึงยอมใช้อิตเลอร์ ส่งผลให้กฤษฎีกาฉุกเฉินทั้ง 2 ฉบับถูกประกาศใช้ ทำให้ประชาชนชาว เยอรมันสูญเสียสิทธิในการชุมนุม และสิทธิในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี ตลอดทั้ง พรรคการเมืองและกลุ่มบุคคลที่มีความคิดเห็นไม่ตรงกับพรรค นาซีได้ถูกจับกุมเป็นจำนวนมาก

นอกจากกฤษฎีกาฉุกเฉินทั้ง 2 ฉบับนี้ กฎหมายอีกฉบับหนึ่งซึ่งช่วยให้ฮิตเลอร์เปลี่ยนแปลง เยอรมนีเป็นผลสำเร็จได้แก่ กฎหมายการมอบอำนาจ (Enabling Act) ซึ่งได้รับการรับรองจาก สภาไรค์ชตาค (Reichstag) หรือสภาผู้แทนราษฎรเยอรมันเมื่อวันที่ 24 มีนาคม ค.ศ. 1933 กฎหมายฉบับนี้อุญาตให้รัฐบาลแก้และออกกฎหมายได้ตามต้องการ ถึงแม้ว่าเนื้อหาที่ถูกแก้ หรือออกใหม่จะขัดกับรัฐธรรมนูญก็ตาม อำนาจที่ล้นเหลือจากกฎหมายฉบับนี้ ทำให้ฮิตเลอร์ และพรรคนาซีใช้อำนาจทางการเมืองได้อย่างไร้ขีดจำกัด ดังนั้น เพียง 6 วันหลังจากที่กฎหมาย การมอบอำนาจได้รับการรับรอง ฮิตเลอร์จึงสั่งให้ออกกฎหมายชั่วคราวเพื่อการผนวกรัฐเข้ากับ จักรวรรดิไรค์ (Provisional Act for the Coordination of the countries with the Reich) ส่งผลให้รัฐสภาของรัฐทั้ง 16 รัฐของเยอรมนีต้องมอบอำนาจในการแก้และออกกฎหมายให้กับ รัฐบาลกลาง ต่อมาในวันที่ 7 เมษายน ค.ศ. 1933 ฮิตเลอร์ได้อาศัยอำนาจจากกฎหมายการ มอบอำนาจออกกฎหมายการผนวกรัฐเข้ากับจักรวรรดิไรค์ฉบับที่ 2 (Second Act for the Coordination of the countries with the Reich) ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลของทั้ง 16 รัฐต้องอยู่ ภายใต้อำนาจการปกครองของผู้ดูแล ที่รัฐบาลกลางแต่งตั้งและส่งไปควบคุม แผนการผนวกรัฐ ทั้ง 16 รัฐเข้าร่วมกับรัฐบาลกลางจึงเป็นไปด้วยความราบรื่น

หลังการผนวกรัฐดำเนินไปด้วยดี ใน ค.ศ. 1933 รัฐบาลนาซีภายใต้การนำของฮิตเลอร์ ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงประเทศในขั้นต่อไปด้วยการยกเลิกสหภาพแรงงานเยอรมันเมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม และจัดตั้งสหภาพแรงงาน “ศูนย์หน้าแรงงานเยอรมัน” (German Labour Front) ขึ้นมาแทน โดยที่พรรคนาซีได้บังคับให้แรงงานชาวเยอรมันเข้าเป็นสมาชิกของสหภาพ แรงงานใหม่นี้ด้วย ต่อมา ในวันที่ 5 กรกฎาคม รัฐบาลได้ประกาศใช้กฎหมายการประกันความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันระหว่างพรรคการเมืองและรัฐ (Act to Secure the Unity of Party and State) ซึ่งส่งผลให้พรรคการเมืองทุกพรรคถูกยุบ และพรรคนาซีกลายเป็นพรรคการเมือง เดียวของเยอรมนี

ระหว่างที่เกิดการเปลี่ยนแปลงประเทศทางด้านการเมืองขึ้น ฮิตเลอร์ได้ดำเนินการ เปลี่ยนแปลงประเทศทางด้านสังคมด้วยเช่นกัน เขาพยายามเผยแพร่อุดมการณ์ของพรรคใน ทุกๆ ทาง อุดมการณ์ที่สำคัญประการหนึ่งของพรรคนาซีได้แก่ การยกย่องเชิดชูเชื้อชาติเยอรมัน ตามอุดมการณ์พรรค ชาวเยอรมันมีเลือดอารยันที่บริสุทธิ์ และมีความแข็งแกร่งมากกว่าชาติอื่น

จึงทำให้ชาวเยอรมันมีสิทธิที่จะขยายดินแดนของตนออกไปทางตะวันออกตามนโยบาย “พื้นที่ชีวิตทางตะวันออก” (Lebensraum im Osten) ซึ่งเป็นนโยบายของพรรคนาซีที่จะใช้กำลังทหารเข้าครอบครองดินแดนของชนชาติอื่นที่อ่อนแอกว่า หรือแม้แต่กระทั่งมีสิทธิที่จะบงการโลก (Zehnpfennig, 2011: 266) ศัตรูสำคัญที่คิดจะบงการโลกเช่นกันได้แก่ชาวยิว ซึ่งทำให้ชาวเยอรมันจะต้องกำจัด เนื่องจากพวกเขา นับเป็น “ปรสิทในร่างกายของชนเชื้อชาติอื่น” (Benz, 2000: 130) อุดมการณ์นี้ทำให้ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 มีชาวยิวเป็นจำนวนมากถูกเช่นฆ่ากวาดล้าง จนกระทั่งเหตุการณ์นี้กลายเป็นประวัติศาสตร์ที่น่าเศร้าสลดที่สุดเหตุการณ์หนึ่งในประวัติศาสตร์เยอรมัน

นโยบาย “การุณยฆาต” (Euthanasia)

อุดมการณ์นาซีที่เชื่อว่า ชาวเยอรมันมีเชื้อสายอารยันที่บริสุทธิ์และเป็นชนชาติที่แข็งแกร่งกว่าชนชาติอื่น ทำให้พรรคนาซีต้องการรักษาสายพันธุ์บริสุทธิ์ของตนเอาไว้ ความต้องการนี้ส่งผลให้พรรคนาซีแบ่งประชากรเยอรมันออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ “มีค่า” และ “ไร้ค่า” ประชากรกลุ่มที่ “มีค่า” จะหมายถึงบุคคลที่มีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่แข็งแรง ไม่ติดสารเสพติดและสุรา และทำงานรับใช้ประเทศชาติได้อย่างเต็มที่ ในทางตรงกันข้าม คำว่า “ไร้ค่า” นั้น พรรคนาซีหมายถึงบุคคลที่พิการ ไม่ว่าจะเป็ทางร่างกายหรือทางจิต ผู้ที่ติดสุราและสารเสพติดเรื้อรัง และไม่สามารถทำงานรับใช้ประเทศชาติได้

การแบ่งประชากรเป็น 2 กลุ่มดังกล่าวทำให้รัฐบาลนาซีตัดสินใจประกาศใช้กฎหมายการป้องกันโรคที่เกิดจากพันธุกรรม (Law for the Prevention of Genetically Diseased Offspring) ซึ่งเป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันลูกหลานเยอรมันให้รอดพ้นจากโรคที่เกิดจากพันธุกรรมเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม ค.ศ. 1933 กฎหมายฉบับนี้นับเป็นจุดเริ่มต้นในการแยกประชากรกลุ่มที่ “ไร้ค่า” ออกจากกลุ่มที่ “มีค่า” โดยการกำหนดให้บุคคลที่ไม่เต็มเต็ง บุคคลที่ป่วยเป็นโรคทางจิต โรคเครียด โรคลมบ้าหมู โรคฮันติงตัน² รวมถึงบุคคลที่

²โรคฮันติงตัน (Huntington's disease) เป็นโรคทางพันธุกรรมที่เกิดจากการกลายพันธุ์ของยีนฮันติงติน ทำให้เกิดการสร้างโปรตีนที่ผิดปกติออกมา ความผิดปกตินี้ทำให้เกิดการเสื่อมของระบบประสาท จนส่งผลต่อการควบคุมการประสานงานของกล้ามเนื้อ และนำไปสู่ภาวะสมองเสื่อมได้ โดยมากอาการจะเริ่มปรากฏในช่วงวัยกลางคนโดยมีอาการกล้ามเนื้อเสียการประสานงานและเดินไม่มั่นคง ต่อมา การเคลื่อนไหวผิดปกติจะเด่นชัดขึ้นเรื่อยๆ พร้อมกับมีการสูญเสียความสามารถทางจิตใจ สติปัญญาและพฤติกรรม และเมื่ออาการหนักขึ้น ผู้ป่วยอาจเคลื่อนไหวร่างกายไม่ได้เลย ปัจจุบัน โรคฮันติงตันยังไม่มีทางรักษาให้หายขาดได้ มีแต่เพียงการรักษาที่สามารถบรรเทาอาการบางอย่างของโรคได้

หูหนวก ตาบอด และมีร่างกายที่ไม่สมบูรณ์ ต้องไปดำเนินการทำหมัน หากมีการขัดขึ้น “ศาลพันธุกรรม” ที่จัดตั้งขึ้นมาจากกฎหมายฉบับนี้เช่นเดียวกันมีสิทธิบังคับให้บุคคลที่ขัดขึ้น ไปทำหมันได้ (www.1000dokumente.de) โดยรวมแล้วนักประวัติศาสตร์คาดคะเนว่า นับตั้งแต่กฎหมายฉบับนี้เริ่มมีผลบังคับใช้ จนถึงช่วงที่พรรณาซีหมอดำนาจในเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1945 พลเมืองที่ถูกบังคับให้ทำหมันมีรวมทั้งสิ้นประมาณ 400,000 คน ซึ่งบางคนก็ได้รับผลกระทบจากการทำหมันจนพิการหรือแม้กระทั่งเสียชีวิต (Bock.1985: 94) ต่อมา ในวันที่ 26 มิถุนายน ค.ศ. 1935 รัฐบาลนาซีได้ปรับปรุงกฎหมายการป้องกันโรคที่เกิดจากพันธุกรรม ให้เข้มขึ้นขึ้นด้วยการกำหนดว่า หญิงตั้งครรภ์ที่ป่วยเป็นโรคตามที่กฎหมายกำหนด นอกจากจะต้องทำหมันแล้ว ยังจะต้องนำเด็กออกด้วย ต่อมา ในวันที่ 18 ตุลาคม ค.ศ. 1935 รัฐบาลนาซีประกาศใช้กฎหมาย “กำหนดสุขภาพคู่สมรส” (Marriage Health Law) ซึ่งห้ามไม่ให้ ประชากรในกลุ่ม “มีค่า” แต่งงานกับประชากรในกลุ่ม “ไร้ค่า”

อย่างไรก็ตาม การใช้ระบบสวัสดิการ ซึ่งรวมถึงการประกันสุขภาพโดยรัฐบาลด้วย นับเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้การแบ่งประชากรออกเป็นกลุ่มที่ “มีค่า” และ “ไร้ค่า” ปรากฏชัดเจนมากขึ้นหลังจากกองทัพเยอรมันบุกโปแลนด์เมื่อวันที่ 1 กันยายน ค.ศ. 1939 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 รัฐบาลนาซีตระหนักดีว่า ในช่วงสงคราม ประชากรที่ “มีค่า” ทุกคนย่อมมีคุณค่าต่อประเทศชาติมาก เนื่องจากประชากรเหล่านี้ อาจถูกส่งไปรบในแนวหน้า ทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม หรือทำหน้าที่อื่นๆ เช่น ให้กำเนิดบุตรเพื่อเพิ่มประชากรให้กับประเทศชาติในกรณีของเพศหญิง (คัททียากร ศศิธรรมาศ. 2556: 253) ในทางตรงกันข้าม ประชากรที่ “ไร้ค่า” ไม่สามารถทำหน้าที่เหล่านี้ได้ และยังเป็นภาระทางด้านเศรษฐกิจให้กับรัฐบาล ซึ่งต้องเจียดงบประมาณมาตั้ง “สถานพยาบาล”³ เพื่อดูแลประชากรที่ “ไร้ค่า” ด้วย

ภาระด้านเศรษฐกิจที่เกิดจากประชากรที่ “ไร้ค่า” นี้ถูกสะท้อนให้เห็นอย่างชัดเจนในหนังสือแบบเรียนของนักเรียนชั้นประถมปลายที่กล่าวถึงเรื่องนี้ภายใต้หัวข้อ “รายจ่ายสำหรับผู้ป่วยด้วยโรคที่เกิดจากพันธุกรรม-ผลกระทบทางสังคม” ภายใต้หัวข้อนี้ หนังสือแบบเรียนชี้ให้เห็นว่า สถานพยาบาลแห่งหนึ่งที่ดูแลผู้ป่วยเป็นจำนวน 130 คน มีค่าใช้จ่ายตกประมาณ 104,000 มาร์คต่อปี และเงินจำนวนนี้สามารถนำไปใช้สร้างบ้านสำหรับครอบครัวเดี่ยวได้ทั้งสิ้น 17 หลัง (www.klett.de) นอกจากนั้น บทเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมปลายยังให้ข้อมูลว่า รัฐบาลต้องจ่ายค่าเล่าเรียนให้เด็กที่มีสุขภาพสมบูรณ์คนหนึ่งเป็นจำนวน 125 มาร์คต่อปี (www.planet-wissen.de) ข้อมูลเหล่านี้ทำให้นักเรียนและประชาชนเยอรมันเห็นว่า

³สถานพยาบาลในบทความชิ้นนี้ตรงกับภาษาเยอรมันว่า *Pflegeanstalt* และไม่ได้หมายถึงโรงพยาบาล แต่หมายถึงสถานที่ที่รับดูแลคนพิการ ผู้ที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้และผู้ที่เป็นโรคทางจิต จากสภาพของอาการป่วย ทำให้ผู้ป่วยแต่ละคนต้องใช้ชีวิตอยู่ในสถานพยาบาลเป็นเวลานาน หรือกระทั่งตลอดชีวิตในบางกรณี

ประชากรจากกลุ่มที่ “ไร้ค่า” เพียงหนึ่งคนสร้างภาระทางเศรษฐกิจให้กับรัฐบาลมากเพียงใด และถ้าหากรัฐบาลไม่ต้องรับภาระนี้แล้ว รัฐบาลจะนำเงินไปใช้ประโยชน์ในด้านอื่นได้อีกมาก เช่น สร้างที่อยู่อาศัย หรือใช้ในสวัสดิการด้านการศึกษา ซึ่งถ้าหากคำนวณดูแล้ว เงินที่ใช้สำหรับเลี้ยงดูประชากรที่ “ไร้ค่า” เพียงหนึ่งคนในหนึ่งปี สามารถใช้เป็นค่าเล่าเรียนให้กับเด็กที่มีสุขภาพดี และสามารถทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้ในอนาคต ได้ถึง 6.4 คน

จากภาระที่ต้องดูแลประชากรที่ “ไร้ค่า” ในยามสงครามนี้ ทำให้รัฐบาลนาซีตัดสินใจทำลายล้างพวกเขาโดยใช้นโยบายที่ทางรัฐบาลอ้างว่าเป็น “การุณยฆาต” (Euthanasia) ซึ่งหมายถึง การปลิดชีวิตที่ผู้ถูกกระทำจะได้รับความเจ็บปวดน้อยที่สุด โดยมีการวางแผนล่วงหน้าไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน (Klie and Student. 2007: 13) เนื่องจากค่าใช้จ่ายในการทำสงครามที่ค่อนข้างสูง รัฐบาลนาซีจึงต้องการเริ่มดำเนินนโยบายการุณยฆาตให้เร็วที่สุด ดังนั้น ทันทันทีที่สงครามโลกครั้งที่ 2 เริ่มขึ้น ฮิตเลอร์จึงออกคำสั่งให้ฟิลิป บูเลอร์ (Philipp Bouhler) อธิบดีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และคาร์ล บรันดท์ (Karl Brandt) แพทย์ประจำตัวของตน เป็นผู้รับผิดชอบและเริ่มแผนปฏิบัติการ T4 ซึ่งถือเป็นแผนปฏิบัติการหลักภายใต้นโยบายการุณยฆาต

ปฏิบัติการ T4

ปฏิบัติการ T4 นับเป็นปฏิบัติการที่รัฐบาลนาซีปิดไม่ให้คนทั่วไปรับทราบ เนื่องจากเกรงว่าหากประชาชนรับทราบก็อาจใช้เหตุผลทางด้านศีลธรรมเคลื่อนไหวต่อต้าน ชื่อปฏิบัติการมาจากที่ตั้งของศูนย์บัญชาการ ซึ่งตั้งอยู่บนถนนเทียร์กาเทิน (Tiergartenstrasse) เลขที่ 4 ในกรุงเบอร์ลิน ปฏิบัติการ T4 เริ่มด้วยการคัดเลือกบุคคล “ไร้ค่า” ที่สมควรถูกทำลายล้าง โดยเป้าหมายแรกมุ่งไปที่บุคคลที่ป่วยเป็นโรคทางจิต ไม่เต็มเต็ง ปัญญาอ่อน เป็นอัมพาต มีร่างกายไม่สมบูรณ์และเป็นโรคอันดิงตัน หรืออีกนัยหนึ่งก็คือ บุคคลที่กฎหมายการป้องกันโรคที่เกิดจากพันธุกรรมกำหนดให้ไปทำหมัน

ศูนย์ปฏิบัติการ T4 คัดเลือกบุคคลที่ “ไร้ค่า” โดยการส่งแบบสอบถามไปยังสถานพยาบาลทั่วประเทศเยอรมนี แพทย์ประจำสถานพยาบาลจะเป็นผู้กรอก โดยที่ไม่ทราบเหตุผลในการกรอกแบบสอบถามเลย คำถามส่วนใหญ่ในแบบสอบถามจะถามถึงจำนวนปีที่ผู้ป่วยอยู่ในสถานพยาบาล และความหนักเบาของอาการ เมื่อแพทย์กรอกเรียบร้อยแล้ว แบบสอบถามจะถูกส่งกลับไปยังศูนย์บัญชาการที่ถนนเทียร์กาเทิน เลขที่ 4 เพื่อให้คณะกรรมการคัดเลือกดำเนินการคัดเลือกผู้ป่วยที่อยู่ในสถานพยาบาลเกิน 5 ปี บุคคลที่ไม่สามารถทำงานใดๆ ได้ และบุคคลที่ไม่มีทางรักษาให้หายได้ออกมาเพื่อดำเนินการขั้นต่อไป นั่นจึงหมายความว่า คณะกรรมการคัดเลือกปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยที่ไม่มีโอกาสพบผู้ป่วยเลย

ผู้ป่วยที่ถูกคัดตัวออกมาจากสถานพยาบาลทั่วประเทศเหล่านี้ จะถูกส่งตัวไปรวมกันที่ “สถานีสังหาร” (Tötungsanstalt) ซึ่งฮิตเลอร์สั่งให้สร้างขึ้นทันทีหลังจากที่ตนออกคำสั่งให้เริ่มปฏิบัติการ T4 ได้ โดยที่แพทย์ประจำสถานพยาบาลเดิมของผู้ป่วยจะไม่มีโอกาสทราบเลยว่าผู้ป่วยของตนถูกส่งตัวไปที่ใดและเพราะสาเหตุใด ลักษณะภายนอกของสถานีสังหารเหมือนกับสถานพยาบาลทั่วไป แต่ต่างกันตรงที่สถานีสังหารจะมีห้องที่สร้างขึ้นเป็นพิเศษเพื่อใช้สังหารผู้ป่วยด้วยการใช้แก๊สพิษ ตามปกติแล้ว สถานีสังหารจะตั้งอยู่ในบริเวณที่ห่างไกลจากชุมชนและมีป่ารกล้อมรอบเพื่อบดบังตัวสถานีสังหารจากสายตาของประชาชน สถานีสังหารทั่วประเทศเยอรมนีมีอยู่ทั้งสิ้น 6 แห่งได้แก่สถานีกราเฟเนค (Grafeneck) และฮาร์ทไฮม์ (Hartheim) ทางตอนใต้ของประเทศ สถานีบรันเดนบวร์ก (Brandenburg) ซอนเนนชไตน์ (Sonnenstein) และแบร์นบวร์ก (Bernburg) ทางทิศตะวันออก และสถานีสาดามาร์ (Hadamar) ทางตอนกลางของประเทศ

ในการสังหารผู้ป่วยนั้น แพทย์ประจำสถานีสังหารจะส่งตัวผู้ป่วยเข้าไปในห้องรมแก๊สพิษเป็นกลุ่ม กลุ่มละประมาณ 30 คน หลังจากที่ผู้ป่วยเสียชีวิตแล้ว ศพจะถูกนำไปเผาในเตาเผาที่ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในสถานีสังหารนั่นเอง (Morsch and Perz.2011: 100-152) ส่วนญาติของผู้ป่วยซึ่งก่อนหน้านี้จะได้รับแจ้งแค่เพียงว่า ญาติของตนถูกย้ายไปยังสถานพยาบาลอื่นเท่านั้น จะได้รับใบแจ้งสาเหตุการเสียชีวิต ซึ่งแพทย์ประจำสถานีสังหารคิดขึ้นโดยอาศัยข้อมูลการป่วยจากใบสอบถามนั่นเอง

อย่างไรก็ตาม ความพยายามของรัฐบาลนาซีที่จะปกปิดปฏิบัติการ T4 เป็นความลับไม่เป็นผลสำเร็จมากนัก เนื่องจากมีผู้พบเห็นรถขนส่งผู้ป่วยเข้าออกสถานีสังหารอยู่บ่อยครั้ง นอกจากนั้น ญาติผู้ป่วยที่ถูกสังหารยังไม่เชื่อในสาเหตุการเสียชีวิต และพยายามสืบหาข้อเท็จจริงอีกด้วย เรื่องราวของปฏิบัติการ T4 จึงรั่วไหลถึงหูของประชาชนอย่างค่อยเป็นค่อยไป จนในเวลาต่อมาประชาชนรวมตัวกันต่อต้านโดยมีบิชอปเคลเมน ฟอน กาเลน (Clemens von Galen) นักบวชชื่อดังเป็นผู้นำ การต่อต้านนี้ทำให้รัฐบาลนาซีจำต้องหยุดดำเนินแผนปฏิบัติการ T4 ชั่วคราวในช่วงต้น ค.ศ. 1941 โจเซฟ เกิบเบลส์ (Josef Goebbels) แกนนำสำคัญคนหนึ่งของพรรคนาซี บันทึกไว้ว่า นับแต่เริ่มดำเนินแผนปฏิบัติการ T4 ในเดือนกันยายน ค.ศ. 1939 มาจนถึงต้น ค.ศ. 1941 มีบุคคล “ไร้ค่า” ถูกกำจัดรวมทั้งสิ้น 40,000 คน และพรรคนาซีต้องการกำจัดอีก 60,000 คน เพื่อจะบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (Faulstich.2000: 115) อย่างไรก็ตาม นักประวัติศาสตร์เชื่อว่า จำนวนบุคคล “ไร้ค่า” ที่ถูกกำจัดตามที่เกิบเบลส์บันทึกไว้ยังคงคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงอยู่มาก ข้อมูลจากสมุดทะเบียนของสถานีสังหารแต่ละแห่งชี้ให้นักประวัติศาสตร์เห็นว่า ตัวเลขที่น่าจะใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากที่สุดได้แก่ 70,000 คน แบ่งเป็นจากสถานีสาร์ทไฮม์ 18,200 คน สถานีสอนเนนชไตน์ 13,700 คน สถานีสาดามาร์ 10,000 คน สถานีกราเฟเนค 9,800 คน สถานีบรันเดนบวร์ก 9,700 คนและสถานีสแบร์นบวร์ก 8,600 คน (Hilgemann.1984: 218)

ภาพยนตร์เรื่อง Ich klage an หรือ “ข้าพเจ้าขอกกล่าวหา” กับการพยายามสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายการกัญชา

ถึงแม้ว่าการประท้วงดังที่กล่าวข้างต้นจะทำให้รัฐบาลนาซีต้องหยุดปฏิบัติการ T4 ไว้ชั่วคราว แต่รัฐบาลก็ยังไม่ละความพยายามที่จะชี้แจงและโฆษณาให้ประชาชนเข้าใจและเห็นด้วยกับนโยบายการกัญชาของตน มาตรการหนึ่งที่รัฐบาลนำมาใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าวได้แก่การใช้ภาพยนตร์ เช่นภาพยนตร์เรื่อง Ich klage an หรือ “ข้าพเจ้าขอกกล่าวหา” ซึ่งเป็นภาพยนตร์แนวตลกของผู้กำกับโวฟกัง ลีเบอร์ไอเนอร์ (Wolfgang Liebereiner) เขาเริ่มถ่ายทำ “ข้าพเจ้าขอกกล่าวหา” ในช่วงต้น ค.ศ. 1941 และถ่ายทำเสร็จในเดือนสิงหาคม “ข้าพเจ้าขอกกล่าวหา” เริ่มฉายรอบปฐมทัศน์ในวันที่ 29 สิงหาคม ค.ศ. 1941 นั้นเอง

ภาพยนตร์เรื่องนี้กล่าวถึงเรื่องของฮันนา (Hanna) หญิงสาวที่มีอุปนิสัยร่าเริง และเป็นที่รักใคร่ของทุกคน แต่แล้ววันหนึ่งเธอก็ขยับมือขวาไม่ได้ และอาการก็ค่อยๆ ลุกลามไปถึงอวัยวะส่วนอื่น จนในที่สุดฮันนาเป็นอัมพาตทั้งตัว และมีปัญหาในการพูดภายในเวลาอันรวดเร็วด้วยความกลัวว่าตนเองจะกลายเป็นภาระของ ดร.ไฮด์ (Hydt) สามี ซึ่งเป็นนักวิจัยและมีความรู้ทางการแพทย์อย่างดีเยี่ยม ทำให้ฮันนาขอร้องขอให้ใช้ยาพิษฆ่าเธอเสีย ต่อมา เมื่ออาการของฮันนาแยลงมากจนแทบจะพูดไม่ได้ ดร.ไฮด์จึงตั้งใจให้ยาเธอเกินขนาด โดยหวังผลให้เธอเสียชีวิตอย่างรวดเร็วและปราศจากความเจ็บปวดอย่างไรก็ตาม ดร.ลัง (Lang) แพทย์ที่ดูแลฮันนา ผ่านมาเห็นเหตุการณ์พอดี เขาจึงนำเรื่องขึ้นฟ้องศาล หลังจากพิจารณาเรื่องเป็นเวลานาน ศาลตัดสินให้ ดร.ไฮด์พ้นผิด เนื่องจากเขาสามารถพิสูจน์ตนเองได้ว่า ฮันนาเป็นผู้ขอร้องให้เขาเป็นผู้ “ปลดปล่อย” เธอ ภาพยนตร์จบลงด้วยคำพูดของ ดร.ไฮด์ที่กล่าวว่า เขาขอกกล่าวหากฎหมายทุกฉบับที่กีดกันไม่ให้แพทย์ได้ทำหน้าที่ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ว่าเป็นกฎหมายที่ไม่ถูกต้อง

ประโยคสุดท้ายของ ดร.ไฮด์ ชี้ให้เห็นชัดเจนถึงความพยายามของรัฐบาลนาซีในการโน้มน้าวให้ประชาชนของตนยอมรับว่านโยบายการกัญชาสามารถมีกฎหมายออกมารองรับได้โดยไม่ขัดกับหลักศีลธรรม โดยประเด็นนี้ถูกนำมาโยงกับแนวคิดที่ว่า การฆ่าหรือทำลายล้างผู้ที่ป่วยโดยไม่มีทางรักษา และทำประโยชน์ให้กับสังคมไม่ได้แล้วอย่างเช่นฮันนา เป็นการช่วยให้ผู้ป่วยหลุดพ้นจากความทรมานทางกายได้เร็วขึ้น นอกจากความทรมานทางกายแล้ว “ข้าพเจ้าขอกกล่าวหา” ยังชี้ให้เห็นด้วยว่า ความทรมานทางด้านจิตใจก็เป็นปัญหาสำคัญอีกปัญหาหนึ่งสำหรับผู้ป่วย เช่นเดียวกับฮันนาที่หวาดเกรงเสมอว่า ตนจะเป็นภาระให้กับสามี หรือ ถ้าตนเสียชีวิตไปแล้ว สามีจะดีใจเนื่องจากไม่ต้องรับภาระดูแลตนอีกต่อไป ดังนั้น ภาพยนตร์ “ข้าพเจ้าขอกกล่าวหา” จึงชี้ให้เห็นความพยายามของรัฐบาลนาซีในการสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายการกัญชาของตนได้เป็นอย่างดี

นอกจากการสร้างภาพยนตร์ “ข้าพเจ้าขอล่าหมา” แล้ว รัฐบาลนาซีได้นำภาพยนตร์สารคดีอีกหลายเรื่องที่ถูกสร้างขึ้นในระหว่าง ค.ศ. 1935-1939 หรือก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 กลับมาฉายใหม่เพื่อจูงใจให้ประชาชนนับถือนโยบายการุณยฆาต ภาพยนตร์สารคดีเหล่านี้ได้แก่ เรื่อง Das Erbe หรือ “มรดก” จาก ค.ศ. 1935 เรื่อง Erbkrank หรือ “ผู้ป่วยจากโรคทางพันธุกรรม” จาก ค.ศ. 1936 เรื่อง Alles Leben ist Kampf หรือ “ทุกชีวิตคือการต่อสู้” จาก ค.ศ. 1937 เรื่อง Opfer der Vergangenheit หรือ “เหยื่อของอดีต” จากปีเดียวกันและเรื่อง Was du ererbt หรือ “สิ่งที่ได้รับ” จากช่วงกลาง ค.ศ. 1939 ภาพยนตร์สารคดีเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกันคือ การชี้ให้ประชาชนเห็นว่า ผู้ป่วยที่อยู่ตามสถานพยาบาลเป็นภาระของรัฐบาล และเป็น “ผู้ที่ตีแต่กิน แต่ไร้ประโยชน์” (unnütze Esser) (www.lexikon-drittes-reich.de) และชักนำให้ประชาชนคิดว่า รัฐและประชาชน ซึ่งเป็นผู้เสียภาษี จะรับภาระเหล่านี้ไว้เพื่ออะไร ในเมื่อแพทย์สามารถกำจัดบุคคลที่ “ไร้ค่า” เหล่านี้ไปได้

แนวคิดเดียวกันนี้ ยังถูกสะท้อนให้เห็นได้อย่างชัดเจนในปกนิตยสารอีกหลายฉบับในช่วง ค.ศ. 1941 เช่นในนิตยสาร Volk und Rasse หรือ “ประชาชนและเผ่าพันธุ์” บนหน้าปกนิตยสารมีรูปชายสุขภาพดีคนหนึ่งกำลังก้มหน้าแบกหีบคอนที่มีชายที่ป่วยด้วยโรคทางพันธุกรรม 2 คนนั่งอยู่ที่ปลายหีบคนละด้าน โดยมีตัวหนังสือเขียนไว้ว่า “นี่คือภาระของเจ้า ผู้ป่วยหนึ่งคนใช้เงินเฉลี่ยคนละ 50,000 มาร์ค เมื่อเขามีอายุได้ 60 ปี” (www.klett.de) ส่วนนิตยสาร Neues Volk หรือ “ประชาชนใหม่” ของพรรคนาซี มีหน้าปกเป็นรูปบุรุษพยาบาลกำลังเข็นรถเข็นของผู้ทุพพลภาพอยู่ และมีตัวหนังสือเขียนว่า “ชายผู้นี้ต้องใช้เงินเฉลี่ยประมาณ 60,000 มาร์คจนกว่าเขาจะเสียชีวิต พี่น้องชาวเยอรมัน นี่คือนโยบายของเราทุกคน” (www.neuro24.de)

อย่างไรก็ตาม มาตรการเหล่านี้ไม่สามารถทำให้ชาวเยอรมันสนับสนุนนโยบายการุณยฆาตของรัฐบาลได้ และประชาชนยังคงออกมาประท้วงอย่างต่อเนื่องโดยมีปิชอบ กาลเลนเป็นผู้นำ ในวันที่ 3 สิงหาคม ค.ศ. 1941 ปิชอบ กาลเลนแสดงปาฐกถาเพื่อต่อต้านนโยบายการุณยฆาตว่า “ความคิดของพรรคนาซีที่กล่าวว่า พวกเขามีสิทธิทำลายล้างชีวิตของประชากรที่ไร้ค่านั้น เป็นความคิดที่ผิด ข้าพเจ้าขอแย้งความคิดนี้ เนื่องจากการฆ่าโดยมีการไตร่ตรองไว้แล้ว ถือว่าเป็นการฆาตกรรมในทุกกรณี” นอกจากนั้นท่านยังแสดงความเห็นว่า บุคคลที่ไม่สามารถทำงานได้ก็ไม่ได้หมายความว่า เขาไม่มีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ต่อไป โดยท่านได้ตั้งคำถามไว้ว่า “เราทุกคนมีสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่เพียงแค่ว่าเราสามารถทำงานได้เท่านั้นหรือ” (Bautz.2010: 165)

การประท้วงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องนี้ทำให้อิตเลอร์ไม่กล้าสั่งให้มีการนำปฏิบัติการ T4 กลับมาใช้อีก เนื่องจากเกรงว่า ความนิยมของตนจะลดลงไปด้วย อย่างไรก็ตาม รัฐบาลนาซียังคงตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องกำจัดประชากรที่ “ไร้ค่า” เพื่อผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจของประเทศในยามสงคราม ดังนั้น รัฐบาลนาซีจึงสั่งการอย่างลับๆ ให้สถานพยาบาลแต่ละแห่งค่อยๆ กำจัดประชากรที่ “ไร้ค่า” เหล่านี้ด้วยการให้อาหารหรือให้สารพิษ

นอกจากนั้น สถานีสังหารฮาร์ทโฮล์ม ซอนเนนชไตน์และแบร์นบวร์กยังได้รับคำสั่งให้เปิดทำการอย่างลับๆ ต่อไป ส่งผลให้ในที่สุด จำนวนเหยื่อที่เสียชีวิตจากนโยบายการรุกรานของรัฐบาลนาซีมีสูงมาก ข้อมูลบนอนุสรณ์สถานที่ถูกสร้างเป็นแผ่นเหล็กเพื่อระลึกถึงเหยื่อที่เสียชีวิตจากนโยบายการรุกรานบนถนนเทียร์การ์เทิน ที่ตั้งของศูนย์ปฏิบัติการ T4 ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้เราทราบว่า ในช่วงเวลาตั้งแต่ต้น ค.ศ. 1939 ถึงเดือนพฤษภาคม ค.ศ. 1945 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่ยุโรปสิ้นสุดลงและพรรคนาซีพ้นจากอำนาจ มีประชากรที่ “ไร้ค่า” ถูกกำจัดไปทั้งสิ้นราว 200,000 คน (www.art-in-berlin.de) ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่าที่โจเซฟ เกิบเบลส์กำหนดไว้ถึงหนึ่งเท่าตัว

ส่งท้าย

การรวมตัวกันต่อต้านนโยบายการรุกรานของชาวเยอรมันภายใต้การนำของบิชอปพอน กาเลน รวมถึงการที่รัฐบาลนาซีคำสั่งให้สถานพยาบาลทั้ง 6 แห่งสังหารผู้ป่วยอย่างลับๆ โดยการให้อาหารหรือการให้สารพิษแก่ผู้ป่วยแสดงให้เห็นชัดเจนว่า การพยายามสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายการรุกรานโดยใช้ภาพยนตร์ หรือภาพปกนิตยสาร ล้มเหลว และหากจะตั้งคำถามว่า การสร้างความชอบธรรมนี้ล้มเหลวเพราะเหตุใด และนโยบายการรุกรานในอดีตส่งผลถึงปัจจุบันอย่างไร ก็คงจะหาคำตอบได้ไม่ยากเกินไปนัก

ถึงแม้ว่าภาพยนตร์ทุกเรื่องที่ยกมาข้างต้น ไม่ว่าจะเป็ภาพยนตร์สารคดีทั้ง 5 เรื่อง หรือภาพยนตร์แนวรามาเรื่องข้าพเจ้าขอกกล่าวหา หรือภาพปกนิตยสารจะนำเสนอเนื้อหาไปในทิศทางที่สอดคล้องกัน ได้แก่ การที่ผู้ป่วยไม่สามารถทำประโยชน์ให้กับประเทศชาติได้ และยังเป็นภาระด้านเศรษฐกิจให้กับเพื่อนร่วมชาติ แต่ภาพยนตร์ทั้ง 6 และภาพปกนิตยสารไม่สามารถตอบปัญหาทางด้านศีลธรรมให้กับประชาชนได้ ทั้งนี้ ภาพยนตร์ข้าพเจ้าขอกกล่าวหานับเป็นภาพยนตร์เพียงเรื่องเดียว หรือสื่อเพียงชิ้นเดียวของรัฐบาลนาซีที่พูดถึงศีลธรรมแม้เพียงในปริมาณที่เล็กน้อย โดยภาพยนตร์นำเสนอประเด็นที่ว่า การรุกรานเป็นการช่วยให้ผู้ป่วยหลุดพ้นจากความทรมาน อย่างไรก็ตาม ประเด็นนี้ก็มิได้รับการยอมรับมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบิชอปพอน กาเลนได้แสดงปาฐกถาเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม ค.ศ. 1941 และได้นำเสนอประเด็นที่ว่า ความสามารถในการทำงาน ไม่ได้เป็นตัวกำหนดสิทธิในการมีชีวิตอยู่ ดังนั้นถึงแม้ว่าผู้ป่วยจะแสดงความต้องการที่จะหลุดพ้นจากความทรมานอย่างเช่นในกรณีของฮันนา แต่ใครจะเป็นผู้ตัดสินได้ว่าใครสมควรเป็นผู้ที่ควรถูกกำจัด หรือใครเป็นผู้ที่มีสิทธิจะมีชีวิตอยู่ต่อไป หรือหากจะให้แพทย์เป็นคนตัดสิน ดังที่ภาพยนตร์ข้าพเจ้าขอกกล่าวหาเปิดประเด็นทิ้งไว้ในตอนจบของเรื่อง จะเป็นสิ่งที่สมควรและถูกต้องตามหลักศีลธรรมหรือไม่ คำถามเหล่านี้ล้วนเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความถูกต้องและศีลธรรม และหาคำตอบได้ยาก ดังนั้นการที่ภาพยนตร์ทั้ง 6 เรื่องรวมถึงภาพปกนิตยสารไม่สามารถให้คำตอบที่แน่ชัดได้ การสร้างความชอบธรรมให้กับนโยบายการรุกรานจึงล้มเหลวและทำให้การรุกรานกลายเป็นประวัติศาสตร์ดำนืดเรื่องหนึ่งของยุคนาซี

ความเจ็บปวดจากประวัติศาสตร์เรื่องการรุกราน รวมถึงคำถามทางด้านศีลธรรมที่ยังไม่มีคำตอบ ส่งผลให้การรุกรานยังคงเป็นเรื่องที่ยอมรับได้ยากสำหรับสังคมเยอรมันในปัจจุบัน ถึงแม้ว่าความหมายของการรุกรานจะเปลี่ยนไปแล้วก็ตาม โดยในปัจจุบัน การรุกรานหมายถึงความปรารถนาและความเต็มใจของผู้ป่วย ซึ่งต้องทรمانอย่างแสนสาหัสจากโรคร้าย หรือป่วยด้วยโรคที่ยังไม่มีทางรักษาให้หายได้ ที่จะได้รับคามตายที่รวดเร็วและปราศจากความเจ็บปวด (www.oxforddictionaries.com) ดังนั้น การรุกรานในปัจจุบันจึงต่างกับการรุกรานในสมัยนาซีมาก เนื่องจากผู้ป่วยสามารถเลือกเองได้ว่าจะมีชีวิตอยู่ต่อหรือไม่ ความสามารถในการตัดสินใจเองของผู้ป่วยนี้ทำให้ประชาชนในบางประเทศ เช่น เนเธอร์แลนด์ยอมรับการรุกรานได้ จนเนเธอร์แลนด์กลายเป็นประเทศแรกในโลกที่ออกกฎหมายรับรองการรุกรานใน ค.ศ. 2000 อย่างไรก็ตาม ประชาชนเยอรมันที่ยังคงเจ็บปวดกับบาดแผลการรุกรานในอดีต รวมถึงความไม่แน่ใจ ว่าแม้แต่ตัวผู้ป่วยเองจะมีสิทธิตัดสินใจในความเป็นหรือความตายของตนหรือไม่ ทำให้เยอรมนียังไม่ตัดสินใจดำเนินการเช่นเดียวกับเนเธอร์แลนด์ และปล่อยให้การรุกรานยังเป็นแผลที่ค้างอยู่ในใจ โดยไม่รู้ว่าจะเลือนหายไปเมื่อใด

เอกสารอ้างอิง

- คัททียากร ศศิธรามาศ. (2556, เดือนมกราคม-ธันวาคม). ผู้หญิงเยอรมันในยุคนาซี ค.ศ. 1933-1938: โลกใบเล็กที่แตกต่างจากโลกใบใหญ่ของผู้ชาย. วารสารสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ฉบับที่ 16: 251-258.
- Bautz, Friedrich Wilhelm. (1990). Galen, Clemens August Graf von. **Biographisch-Bibliographisches Kirchenlexikon**. Hamm: Bautz: 166-168.
- Benz, Wolfgang. (2000). **Geschichte des Dritten Reiches**. München: C.H. Beck.
- Bock, Gisela. (1985). Sterilisationspolitik im Nationalsozialismus. **Fortschritte der Psychiatrie im Umgang mit Menschen. Wert und Verwertung im 20. Jahrhundert**. 1985: 88-104.
- Faulstich, Heinz. (2000). Goebbels' Tagebücher und der Abbruch der Aktion T4. **Durchschnittstäter, Handeln und Motivation**. 2000: 105-120.
- Hilgemann, Werner. (1984). **Atlas zur deutschen Zeitgeschichte**. München: Piper
- Kershaw, Ian. (1998). **Hitler 1889-1936**. Stuttgart: RM Buch und Medien Vertrieb.
- Klie Thomas and Johann-Christoph Student. (2007). **Sterben in Würde. Auswege aus dem Dilemma der Sterbehilfe**. Freiburg: Herder.

- Morsch, Guenther and Bertrand Perz. (2011). **Neue Studien zu nationalsozialistischen Massentötungen durch Giftgas.** Berlin: Metropol-Verlag.
- Zehnpfennig, Barbara. (2011). **Adolf Hitler: Mein Kampf. Weltanschauung und Programm.** München: Fink.

แหล่งข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

- Baringhorst, Ulrich and Andrea Böhnke. (2014). **Euthanasie im Dritten Reich.** Retrieved June 18, 2014, from http://www.planet-wissen.de/politik_geschichte/drittes_reich/ns_rassenlehre/euthanasie.jsp
- Emst Klett Verlag GmbH. (2009). **Euthanasie im nationalsozialistischen Deutschland.** Retrieved June 18, 2014, from http://www2.klett.de/sixcms/media.php/229/DO01430017_21_euthanasie.pdf
- Gonschior, Kuno. (2005). **Das Deutsche Reich. Reichtagswahlen 1919-1933.** Retrieved March 5, 2014, from http://www.gonschior.de/weimar/Deutschland/Uebersicht_RTW.html
- lportale GmbH. (2009). **Euthanasie.** Retrieved June 19, 2014, from <http://www.lexikon-drittes-reich.de/Euthanasie>
- Mayer, Karl C. (2010). Euthanasie. Retrieved June 19, 2014, from http://www.google.de/imgres?imgurl=http%3A%2F%2Fwww.neuro24.de%2Fbilder13%2Feuthanasie.jpg&imgrefurl=http%3A%2F%2Fwww.neuro24.de%2Fshow_glossar.php%3Fid%3D541&h=256&w=200&tbnid=4kcQUmdwtZmB_M%3A&zoom=1&docid=Vlpuf4J0kDoraM&ei=gouiU4fjN4K9ugSV84HIDQ&tbnm=isch&iact=rc&uact=3&dur=754&page=1&start=0&ndsp=8&ved=0CCAQRQMwAQ
- Oxford Dictionaries. (2010). **Euthanasia.** Retrieved Februar 20, 2014, from <http://www.oxforddictionaries.com/definition/english/euthanasia>
- Schlüssel Dokumente. (2014). **Gesetz zur Verhütung erbkranken Nachwuchses.** Retrieved Februar 20, 2014, from http://www.1000dokumente.de/index.html?c=dokument_de&dokument=0136_ebn&l=de